

ΛΟΓΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Γ. ΘΕΟΤΟΚΗ

Υπουργού επί των Ναυτικών, ως αντιπροσώπου της Κυβερνήσεως

κατά την τελετήν των αποκαλυπτηρίων του Ανδριάντος του

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

491

Η Κυβέρνησις εθεώρησε καθήκον της να παραστή εις τὰ ἀποκαλυπτήρια του Ανδριάντος του μεγάλου πολίτου της Ελλάδος, εις τὰ ἀποκαλυπτήρια του Ανδριάντος του Κυβερνήτου.—Εὐτυχῆς λογίζομαι ὅτι εἰς ἐμὲ ἔλαχεν ὁ τιμητικὸς κληρὸς τοῦ ἑπιπροσωπεύσω τὴν Κυβέρνησιν κατὰ τὴν πανελληνίον ταύτην τελετήν. Καὶ πανελληνίως, Κύριοι, εἶναι ἡ τελετὴ αὕτη, καθότι σήμερον ἐν Κερκύρα τελεῖται ὁ φόρος εὐγνωμοσύνης τὸν ὅποιον τὸ ἔθνος ὀφείλει τῷ Κυβερνήτῃ καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀπότισις ἐπὶ τὸσαῦτα ἐβράδυνεν ἔτη.

Ἡ Κέρκυρα ἰδίως καθήκον εἶχε νὰ στήσῃ τὸν Ανδριάντα τοῦ Καποδιστρίου, διότι διὰ τοῦτου οὐ μόνον δοξάζεται ὁ ἀνὴρ τὸν ὅποιον ἡ Ἑλλὰς ἀπεκάλεσε πατέρα, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος ἀφῆκεν αὐτὴν ὄρφανήν, ἐκθετοὶ εἰς τὰς τρομερὰς περιπετείας τῆς ἀναρχίας, ἀλλὰ δοξάζεται καὶ ἡ νῆσος αὕτη ἥτις ἔσχε τὴν τιμὴν ἕνα τοιοῦτον ἄνδρα νὰ δωρῆσῃ εἰς τὸν Ἑλληνισμόν. Μέγας τῷ ὄντι ὁ ἀνὴρ τοῦ ὁποίου ὁ ἀνδριάνς πρὸ ὀλίγου ἀπεκαλύφθη καὶ ἄξιός τῆς ἐντολῆς ἢ τοῦ ἱψίστου αἰβουλαὶ αὐτῷ ἀνέθηκαν.—Μετὰ πολυετῆ ἀγῶνα, ἡ Ἑλλὰς μετεβλήθη εἰς ἐρείπια καὶ μετὰ τῶν ἐρειπίων τούτων οὐδὲν ἄλλο ἀπέμεινεν ὄρθιον ἢ ὁ ἑλληνικὸς πατριωτισμὸς, ὁ ὅποιος ἐκαμὲν αὐτὴν ἐλευθέραν ἀλλ' οὐχὶ καὶ συντεταγμένην εἰς κράτος. Ὅπως τοῦτο γίνῃ ἐπερπε νὰ εὐρεθῇ ἀρχιτέκτων ἵνα τὸ σχηματῆσῃ ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν μαρτυρούντων τὴν ἑλληνικὴν ἀνδρίαν. Ὁ Ἀρχιτέκτων οὗτος, ὃν ἡ Θεοὶ Πρόνοιαι ἀπέστειλε πρὸς σωτηρίαν τῆς Ελλάδος, ὑπῆρξεν ὁ Καποδιστριας, ὅστις πεποιθὼς εἰς τὴν Θεοὶ ἀντίληψιν ἔγραψε—«Μὴ ἀπελπισθῶμεν ὁ Θεὸς διετήρησε μέχρι τοῦδε τὴν Ἑλλάδα διὰ θαυμάτων ἅτινα συγχύζουσι τὴν λεγομένην ἀνθρωπίνην σοφίαν, διὰ θαυμάτων θὰ σώσῃ αὐτήν, διότι ὁ Θεὸς οὐδὲν ἐπὶ ματαιῶν πράττει».

Δόξα τῇ Κερκύρα ἥτις τοιοῦτον ἐγέννησεν ἄνδρα. Δόξα τῇ νήσῳ ταύτῃ ἥτις δι' αὐτοῦ λαμπρῶς ἐπεδείχθη τὸν ἀκραίφην αὐτῆς ἑλληνικὸν χαρακτήρα, τὸν ἀμείωτον τρηθέντα ὑπὸ τὴν ξένην κυριαρχίαν. Δόξα τῇ Κερκύρα ἥτις ἔδωκε τὴν ἀναγεννηθεῖσάν Ἑλλάδα τὸν πρῶτον αὐτῆς Κυβερνήτην.

Ἡ μορφή τοῦ Καποδιστρίου εἶναι τόσο μεγάλη ὥστε δὲν τολμῶ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος οὔτε κἀν νὰ σκιαγραφήσω αὐτήν.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἔθνων ἀπαντῶμεν ἄνδρας διακρίθεντας ἐπὶ μεγαλοῖα, σπανίως ὁμοῦ συναντᾶται εἰς ἕνα καὶ ἐξοχοὺν νοῦν καὶ μεγάλην καρδίαν.

Ὁ Καποδιστριας συνήκου τὰ πάντα νοῦν ἐξοχοὺν, πατριωτισμὸν ἀκραίφην, καρδίαν ἀγαθὴν, φιλανθρωπίαν σπανίαν, ἐνὶ λόγῳ ἅπαντα τὰ προτερήματα ἅτινα καθιστῶσιν αὐτὸν ἕνα τῶν ἐξοχωτέρων ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνος μας.—Καὶ τοιοῦτος ἐδείχθη ὅτι ἀντιπρόσωπος κραταιοτάτης δυνάμεως παρεκλήθη ἐν τῷ μεγάλῳ συνεδρίῳ ἔνθα ἀπερσίζοντο αἱ τύχαι τῆς Εὐρώπης καὶ ἔσθ' αὐτὸς ἀντίστη κατὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς Γαλλίης ὅρων εἰρήνης ταπεινωτικῶν καὶ καταστρεπτικῶν, καὶ τοιοῦτος ἐδείχθη ὅτι ἡ ἔθνικὴ συνέλευσις, ἀπ' οὗ τὰ πάντα ἀπώλεσε, προσεπάθησε τὰ πάντα νὰ σώσῃ προσκαλέσασθαι αὐτὸν εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας. Ἐν τῷ ἱψίστῳ τούτῳ ἀξιώματι ἔδειξε καὶ γοῦν ἰσχυρὸν καὶ πείραν καὶ σεβασμὸν

καὶ ἐπιστήμην καὶ πολιτικὴν χρηστότητα καὶ ἀπάρνησιν ἐκυτοῦ καὶ κατώρθωσε νὰ θρέψῃ λαὸν λιμώττοντα, νὰ σβέσῃ τὰς φλόγας τῶν ἐμφυλίων παθῶν, νὰ ἐκχερῶσῃ τὴν δι' ἔλλειψιν διδασκαλίας ἀκανθοδόλον διάνοιαν καὶ ψυχὴν, ν' ἀποδώσῃ δικαιοσύνην, νὰ συνάψῃ σχέσεις πρὸς τὰ ξένα κράτη. Ἐπραξε δὲ ταῦτα πάντα θεμελιούμενος ἐπὶ συστήματος προσωρινῷ, βάσιν ἔχοντος οὐχὶ θεωρίας, δι' ὧν οὐδέποτε ἐπιτυχῶς διωκθήσαν οἱ λαοὶ, ἀλλὰ τὴν πείραν, τὴν ἀπλότητα, τὴν φειδῶ, τὴν χρηστότητα. Διὰ τοῦ προσωρινῷ δὲ τούτου συστήματος καὶ δι' ἐλαχίστης δαπάνης κατηρτίσθη καὶ στόλος καὶ στρατός, ἐξωλοθροῦθη ἡ πειρατεία, ἐπετεύχθη ἡ ἀσφάλεια καὶ κατεβλήθησαν τὰ πρῶτα σπέρματα διοικήσεως προσωρισμένης εἰς θεραπείαν πολυχρονίου ἀταξίας καὶ χειραγωγίαν τοῦ ἔθνους, διὰ δικαιοσύνης, παιδείας καὶ ἠθικῆς, εἰς ἀληθῆ ἐλευθερίαν. Πόσας γιγαντιαίας προόδους θὰ ἐπετελεῖ ἡ Ἑλλὰς ἐάν αἱ ἀναρχικαὶ καὶ διαλυτικαὶ τάσεις, ἅς πάσῃ θυσίᾳ αὐτὸς ἐπειράτο νὰ καταστείλῃ, δὲν ἤθελον τὰμὴ τὸ νῆμα τῆς τόσον πολυτίμου διὰ τὸ ἔθνος ὑπάρξῃ;

Ἡ μελέτη, Κύριοι, τῶν μεγάλων τούτων κατορθωμάτων ἐπιβάλλεται εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον περὶ τῆς προόδου τῆς πατρίδος, οὐδὲ μόνον δεκαπλάσιον δύναται τις νὰ μελετήσῃ ταῦτα ἢ ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ τοῦ Κυβερνήτου, ἥτις εἶναι τῆς δόξης τοῦ αἰῶνος μνημεῖον.

Ἐκεῖ τὰ διδάγματα ἀφθονοῦσιν, ἐκεῖ ἀπαντᾶται περὶ πάντων τῶν ζητημάτων, τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς πατρίδος μας, ὡς αἰετὸς ἰδέας, σφαιρὸς ἰννοίας καὶ πολυτίμου συμβουλίας. Ἐκεῖ ἀπαντᾶται τὸ γινώσκαι, αἰτίνας, καὶ τὸ ἐξελεχθεῖσαι πρὸ πολλῶν δεκάδων ἑτῶν, ἐφαρμόζονται ἐπι καὶ σήμερον καὶ δύνανται ν' ἐποτελέσωσιν οὕτως εἰπεῖν, βάσιν, ἐπ' ἧς στηροῦμενοι δυνάμεθα τὰ δυσκολώτερα νὰ ἐπιτύχωμεν ζητήματα. Οὕτως, ἐν παραδείγματι, ἐπὶ τοῦ οικονομικοῦ ζητήματος, τοῦ τοσοῦτον τοῦς πάντας σήμερον ἐπισκολοῦντος, ἀπαντᾶται ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ ἱστορικὴν ἐν ἧ ὁ Κυβερνήτης θέτει τὰς βάσεις τῆς λύσεως αὐτοῦ. «Ἡ Ἑλλὰς, ἔγραψεν ὁ Κυβερνήτης πρὸς τὸν Willmot Horthon τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1837, ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ ζήσῃ ἀνευ οἰκονομικῆς πίστεως καὶ δὲν δύναται νὰ ἐλπίσῃ τὴν πίστιν ἢ ἐκτελοῦσα ἐντίμως τὰς ὑποχρεώσεις τῆς πρὸς τοὺς δανειστάς της. Αὕτη εἶναι ἡ βάσις ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐρείδεται ἡ ἐγγύσις τῆς ἀποτίσεως τῶν κεφαλαίων ἅτινα ἡ Ἑλλὰς ἐπορίσθη διὰ δανείων».

Μελετήσωμεν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐπισταμένως, ἀκούσωμεν τὰς συμβουλὰς τοῦ Κυβερνήτου καὶ θὰ δυνήθωμεν τότε μετ' αὐτοῦ νὰ ἐκναλάσωμεν ὅτι κατὰ τὰ 1827 ἔγραψεν εἰς τὸν ἀδελφόν του Βιάρον «Ὁ Θεὸς ἐβοήθησε τοῦς Ἑλληνας οἱ ἐν τῇ σοφίᾳ του δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτοὺς, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σωτηρία των θὰ τελεσθῇ. Ἐχω πλεον ἢ ἐλπίδα, ἔχω περὶ τούτου ἐπεποιθήσιν. Ἄς ἔχωσι θάρρος καὶ ὑπομονὴν καὶ ἂς καταστῶσιν ἄξιοι τοῦ προορισμοῦ τὸν ὅποιον ἡ Θεοὶ Πρόνοιαι ἐπιφυλλάσσει αὐτοῖς».

Τυπογραφεῖον Ἀθηνῶν

